

A photograph of a person sitting in a wooden chair, wearing a grey and blue striped shirt and grey pants. A medical device, possibly a pulse oximeter or similar sensor, is attached to their right leg. The device has a green display and is connected to a white tube. The person's right hand is resting on the chair's armrest. The background is blurred, suggesting an indoor setting like a hospital or care home.

Hvordan har CRPD påvirket den nye tvangsbegrensningsloven?

...og hva har dette med demens å gjøre?

Øyvind Kirkevold

Innlandets demenskonferanse 2020

«Det er når de eldre usynliggjøres i et samfunn at de største krenkelser av menneskeverd og rettssikkerhet skjer. Den som ikke blir sett som et individ, faller ut av fellesskapet. Vår behandling av og tenkning om de eldre, deres behov og rettigheter, gis bare mening når vi ser hver enkelt som en del av vår felles virkelighet.»

Wenche Frogn Sellæg
Geriatr og tidligere sosialminister

Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne



BARN-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET



CRPD 2015
Ombudets rapport til FN's komité for rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne - et supplement til Norges første periodiske rapport



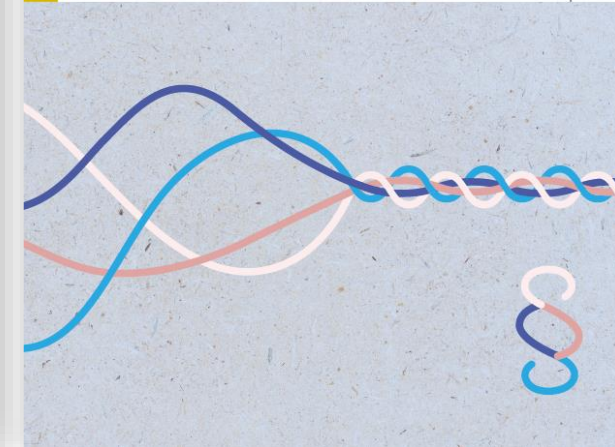
Temarapport 2019
Eldres menneskerettigheter – Syv utfordringer

Norges institusjon for menneskerettigheter

NOU Norges offentlige utredninger 2019:14

Tvangsbegrensningsloven

Forslag til felles regler om tvang og inngrep uten samtykke i helse- og omsorgstjenesten



DEN EUROPEISKE MENNESKERETTIGHETS-KONVENSJONEN



VERDENSERKLÆRINGEN FOR Menneskerettigheter

Den universelle erklæring om menneskerettigheter er et uttrykk for den allmenne vilje til å sikre for alle mennesker en verdighetsfull og fredelig tilværelse.

Denne erklæringen er et resultat av samarbeidet mellom alle stater i FN-systemet, og den er et uttrykk for den allmenne vilje til å sikre for alle mennesker en verdighetsfull og fredelig tilværelse.

Denne erklæringen er et resultat av samarbeidet mellom alle stater i FN-systemet, og den er et uttrykk for den allmenne vilje til å sikre for alle mennesker en verdighetsfull og fredelig tilværelse.

Denne erklæringen er et resultat av samarbeidet mellom alle stater i FN-systemet, og den er et uttrykk for den allmenne vilje til å sikre for alle mennesker en verdighetsfull og fredelig tilværelse.

Denne erklæringen er et resultat av samarbeidet mellom alle stater i FN-systemet, og den er et uttrykk for den allmenne vilje til å sikre for alle mennesker en verdighetsfull og fredelig tilværelse.

Denne erklæringen er et resultat av samarbeidet mellom alle stater i FN-systemet, og den er et uttrykk for den allmenne vilje til å sikre for alle mennesker en verdighetsfull og fredelig tilværelse.

Denne erklæringen er et resultat av samarbeidet mellom alle stater i FN-systemet, og den er et uttrykk for den allmenne vilje til å sikre for alle mennesker en verdighetsfull og fredelig tilværelse.

Denne erklæringen er et resultat av samarbeidet mellom alle stater i FN-systemet, og den er et uttrykk for den allmenne vilje til å sikre for alle mennesker en verdighetsfull og fredelig tilværelse.

Denne erklæringen er et resultat av samarbeidet mellom alle stater i FN-systemet, og den er et uttrykk for den allmenne vilje til å sikre for alle mennesker en verdighetsfull og fredelig tilværelse.

Denne erklæringen er et resultat av samarbeidet mellom alle stater i FN-systemet, og den er et uttrykk for den allmenne vilje til å sikre for alle mennesker en verdighetsfull og fredelig tilværelse.

Denne erklæringen er et resultat av samarbeidet mellom alle stater i FN-systemet, og den er et uttrykk for den allmenne vilje til å sikre for alle mennesker en verdighetsfull og fredelig tilværelse.

Denne erklæringen er et resultat av samarbeidet mellom alle stater i FN-systemet, og den er et uttrykk for den allmenne vilje til å sikre for alle mennesker en verdighetsfull og fredelig tilværelse.

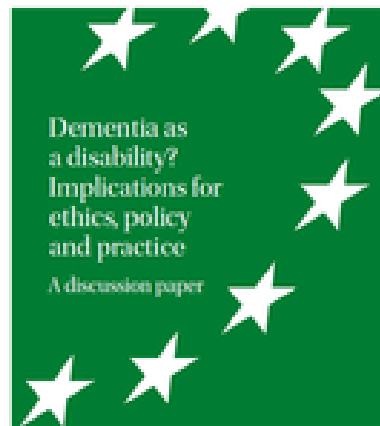
Denne erklæringen er et resultat av samarbeidet mellom alle stater i FN-systemet, og den er et uttrykk for den allmenne vilje til å sikre for alle mennesker en verdighetsfull og fredelig tilværelse.

Artikler i tilleggslister

- Artikkel 1 Menneskerett
- Artikkel 2 Rettigheter for alle
- Artikkel 3 Rett til liv, frihet og sikkerhet
- Artikkel 4 Slaveri
- Artikkel 5 Tortur
- Artikkel 6 Rettsforvaltning
- Artikkel 7 Likhet for loven
- Artikkel 8 Rettsopplysning
- Artikkel 9 Fribevegelse
- Artikkel 10 Trykknapp behandling
- Artikkel 11 Utøvelse av rettigheter uten tvang
- Artikkel 12 Privatliv
- Artikkel 13 Berøpshierarki
- Artikkel 14 Arvt
- Artikkel 15 Statborgerskap
- Artikkel 16 Ekteenskap
- Artikkel 17 Familienett
- Artikkel 18 Religionsfrihet
- Artikkel 19 Ytringsfrihet
- Artikkel 20 Rett til å organisere seg
- Artikkel 21 Plikt til å tjene
- Artikkel 22 Sosial og økonomisk trygghet
- Artikkel 23 Arbeid
- Artikkel 24 Helse og fritid
- Artikkel 25 Lovrettssikkerhet
- Artikkel 26 Valgrett
- Artikkel 27 Kultur og opplysning
- Artikkel 28 Sosial og økonomisk orden
- Artikkel 29 Plikt
- Artikkel 30 Ingen tvang til arbeid

*I tillegg til de artiklene som er nevnt i listen ovenfor.

DE FORENTE NASJONER



DE FORENTE NASJONER



Prop. 106 S
(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til ratifikasjon av FN-konvensjonen av 13. desember 2006 om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne

Hva er CRPD?

Convention on the **R**ights of **P**ersons with **D**isabilities

I 2006 vedtok FNs generalforsamling FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Norge undertegnet konvensjonen i 2007. Konvensjonen trådte i kraft i 2008

Konvensjonens hovedformål er å sikre personer med nedsatt funksjonsevne like muligheter til å realisere sine menneskerettigheter, samt å bygge ned hindre som vanskeliggjør dette.

Konvensjonen skal bidra til å motvirke diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne.



Prop. 106 S

(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til ratifikasjon av FN-konvensjonen
av 13. desember 2006 om rettighetene til
mennesker med nedsatt funksjonsevne

Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne



Artikkel 1.	Formål	8	Artikkel 26	Habilitering og rehabilitering	22
Artikkel 2.	Definisjoner	8	Artikkel 27	Arbeid og sysselsetting	23
Artikkel 3.	Generelle prinsipper	9	Artikkel 28	Tilfredsstillende levestandard og sosial beskyttelse	24
Artikkel 4.	Generelle forpliktelser	9	Artikkel 29	Deltakelse i det politiske og offentlige liv	24
Artikkel 5.	Likhet og ikke-diskriminering	11	Artikkel 30	Deltakelse i kulturliv, fritidsaktiviteter, fornøyelser og idrett	26
Artikkel 6.	Kvinner med nedsatt funksjonsevne	11	Artikkel 31	Statistikk og innhenting av data	27
Artikkel 7.	Barn med nedsatt funksjonsevne	11	Artikkel 32	Internasjonalt samarbeid	28
Artikkel 8.	Bevisstgjøring	12	Artikkel 33	Nasjonal gjennomføring og overvåkning	28
Artikkel 9.	Tilgjengelighet	12	Artikkel 34	Komiteen for rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne	29
Artikkel 10	Retten til liv	13	Artikkel 35	Rapporter fra partene	30
Artikkel 11	Risikosituasjoner og humanitære nødssituasjoner	15	Artikkel 36	Behandling av rapportene	30
Artikkel 12	Likhet for loven	15	Artikkel 37	Samarbeid mellom partene og komiteen	31
Artikkel 13	Tilgang til rettssystemet	15	Artikkel 38	Komiteens forhold til andre organer	31
Artikkel 14	Frihet og personlig sikkerhet	16	Artikkel 39	Rapport fra komiteen	32
Artikkel 15	Frihet fra tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff	16	Artikkel 40	Statspartsmøte	32
Artikkel 16	Frihet fra utnyttning, vold og misbruk	16	Artikkel 41	Depositar	32
Artikkel 17	Vern om personlig integritet	17	Artikkel 42	Undertegning	32
Artikkel 18	Statsborgerskap og bevegelsesfrihet	17	Artikkel 43	Samtykke til å være bundet	32
Artikkel 19	Retten til et selvstendig liv og til å være en del av samfunnet	18	Artikkel 44	Organisasjoner for regional integrasjon	32
Artikkel 20	Personlig mobilitet	18	Artikkel 45	Ikrafttredelse	33
Artikkel 21	Ytringsfrihet og meningsfrihet, og tilgang til informasjon	18	Artikkel 46	Forbehold	33
Artikkel 22	Respekt for privatlivet	19	Artikkel 47	Endringer	33
Artikkel 23	Respekt for hjemmet og familien	19	Artikkel 48	Oppsigelse	34
Artikkel 24	Utdanning	20	Artikkel 49	Tilgjengelig format	34
Artikkel 25	Helse	21	Artikkel 50	Gyldige tekster	34

CRPD - Artikkel 3

Prinsippene i denne konvensjon skal være:

- respekt for menneskers iboende verdighet, individuelle selvstendighet med rett til å treffe egne valg, og uavhengighet,
- **ikke-diskriminering,**
- **fullgod og effektiv deltakelse og inkludering i samfunnet,**
- respekt for forskjeller og aksept av mennesker med nedsatt funksjonsevne som en del av det menneskelige mangfold og av menneskeheten,
- like muligheter,
- **tilgjengelighet,**
- likestilling mellom menn og kvinner,
- respekt for utviklingsmulighetene til barn med nedsatt funksjonsevne og respekt for deres rett til å bevare sin identitet.

DEN EUROPEISKE MENNESKERETTIGHETS- KONVENSJONEN

- ARTIKKEL 1 Forpliktelse til å respektere menneskerettighetene
- ARTIKKEL 2 Retten til liv
- ARTIKKEL 3 **Forbud mot tortur**
- ARTIKKEL 4 Forbud mot slaveri og tvangsarbeid
- ARTIKKEL 5 **Retten til frihet og trygghet**
- ARTIKKEL 6 Retten til en rettferdig rettergang
- ARTIKKEL 7 Ingen straff uten lov og dom
- ARTIKKEL 8 **Retten til respekt for privatliv og familieliv**
- ARTIKKEL 9 Tanke-, og samvittighets- og religionsfrihet
- ARTIKKEL 10 Ytringsfrihet
- ARTIKKEL 11 Møte- og foreningsfrihet
- ARTIKKEL 12 Retten til ekteskap
- ARTIKKEL 13 Retten til effektivt rettsmiddel
- ARTIKKEL 14 **Forbud mot diskriminering**
- ARTIKKEL 15 Fravikelser i krisesituasjoner
- ARTIKKEL 16 Begrensninger i utlendingers politiske virksomhet
- ARTIKKEL 17 Forbud mot misbruk av rettigheter
- ARTIKKEL 18 Begrensninger i bruken av innskrenkninger i
rettigheter



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE



Rettskilder

Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven)



§ Lover



Stortingsvedtak



⚠ Sentrale forskrifter



§ Lokale forskrifter

🇳🇴 Norsk Lovtidend

🌐 Norges traktater

Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven)

Dato	LOV-1999-05-21-30
Departement	Justis- og beredskapsdepartementet
Sist endret	LOV-2014-05-09-14
Ikrafttredelse	21.05.1999
Korttittel	Menneskerettsloven – mrl



**Alzheimer's Disease
International**

The global voice on dementia



Although persons with dementia are indisputably included in CRPD Article 1, they have been excluded from its implementation by Member States. By the same token, CRPD is not reflected in the dementia strategies and plans of 26 Member States and two regions. The exclusion of persons with dementia from the Convention could be considered as an example of systemic if unintentional discrimination.

ACCESS TO CRPD AND SDGs BY PERSONS WITH DEMENTIA

CRPD Artikkel 1

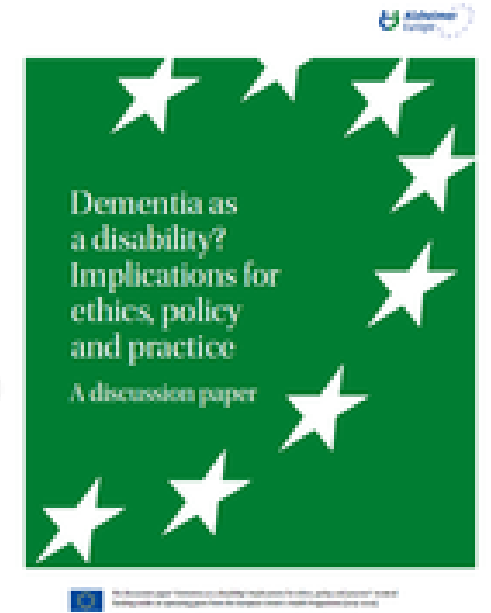
...

Mennesker med nedsatt funksjonsevne er blant annet mennesker med langvarig fysisk, mental, intellektuell eller sensorisk funksjonsnedsettelse som i møte med ulike barrierer kan hindre dem i å delta fullt ut og på en effektiv måte i samfunnet, på lik linje med andre.

[https://www.alz.co.uk/sites/default/files/pdfs/
access-crpd-dementia.pdf](https://www.alz.co.uk/sites/default/files/pdfs/access-crpd-dementia.pdf)

This clearly applies to the situation and experience of many people with dementia. With this in mind, AE has published a new discussion paper, which explores the possible implications for ethics, policy and practice of recognizing **dementia as a disability**.

Både demens og psykiske lidelser er funksjonsnedsettelse som er beskyttet av CRPD



CRPD 2015

**Ombudets rapport til FNs komité
for rettighetene til mennesker med
nedsatt funksjonsevne**

- et supplement til Norges første periodiske rapport



Personer med utviklingshemninger og personer med demens er utsatt for tvang

Personer med utviklingshemming og personer med demens er utsatt for betydelig bruk av tvang, blant annet i form av fysisk fastholding, fastbinding, isolering, nekting av mat og trusler om straff. Dette er ikke i tråd med CRPDs artikkel 17 om personlig integritet, og med artiklene 14, 15 og 25

Artikler: 14 Frihet og personlig sikkerhet, 15 Frihet fra tortur, grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling og straff, 17 Vern om personlig integritet og 25 Helse.

Statens rapport s. 38-39.

CRPD 2015

Ombudets rapport til FNs komité for rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne

- et supplement til Norges første periodiske rapport



Ombudet anbefaler blant annet å

- iverksette konkrete tiltak for å forebygge og hindre bruk av tvang, herunder økt bevissthet, økte ressurser, styrket bemanning og bedre opplæring av ansatte
- involvere personen det gjelder, eventuelt pårørende, dersom tvangsvedtak unntaksvis skal fattes
- iverksette effektive ordninger for kontroll med-, og overprøving av tvangsvedtak



Noen konsekvenser

CRPD - Artikkel 9 - Tilgjengelighet

... sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne på lik linje med andre får tilgang til det fysiske miljøet, til transport, til informasjon og kommunikasjon, herunder informasjons- og kommunikasjonsteknologi og – systemer, og til andre tilbud og tjenester som er åpne for eller tilbys allmennheten, både i byene og i distriktene.

Demensvennlig samfunn, noe mer enn universell utforming

CRPD - Artikkel 12 - Likhhet for loven

Partene bekrefter at mennesker med nedsatt funksjonsevne har rett til overalt å anerkjennes som en person i rettslig henseende.

Partene skal erkjenne at mennesker med nedsatt funksjonsevne har **rettslig handleevne på lik linje med andre, på alle livets områder.**

Partene skal treffe hensiktsmessige tiltak for å gi mennesker med nedsatt funksjonsevne tilgang til **den støtte de kan trenge for å kunne utøve sin rettslige handleevne.**

CRPD - Artikkel 12 - Likhet for loven

Partene skal sikre at alle tiltak som gjelder utøvelsen av rettslig handleevne, har bestemmelser om hensiktsmessige og effektive beskyttelsesmekanismer for å hindre misbruk i samsvar med internasjonale menneskerettighetsbestemmelser.

Slike beskyttelsesmekanismer skal **sikre at tiltak som gjelder utøvelsen av rettslig handleevne, respekterer vedkommende persons rettigheter, vilje og preferanser, at det ikke foreligger noen interessekonflikt og utilbørlig påvirkning**, at de er forholdsmessige og tilpasset vedkommendes omstendigheter, og at de gjelder for kortest mulig tid og gjennomgås jevnlig av en kompetent, uavhengig og upartisk myndighet eller rettsinstans. Beskyttelsesmekanismene skal stå i forhold til i hvilken grad tiltakene berører vedkommendes rettigheter og interesser.

[...]

Partene skal treffe hensiktsmessige tiltak for å gi mennesker med nedsatt funksjonsevne tilgang til **den støtte de kan trenge for å kunne utøve sin rettslige handleevne.**

Samtykkekompetanse vurdering

Beslutningsstøtte

Konsekvens

Selv om en person mangler samtykkekompetanse, skal personen så langt det er mulig tas med i beslutninger som angår vedkommende.



“I arbeidet med holdninger og verdier, er sykepleierens rolle å optimalisere mulighetene for vekst gjennom autentiske beslutninger, som er, beslutninger som er trofaste (sanne [true]) mot pasientenes liv som en helhet. Det er ikke nok og bare ta hensynt til en annens tro, verdier, synspunkter og erfaringer. De må også være integrert i livshistorien til det individet.”

McCormack B. A conceptual framework for person-centred practice with older people.

International Journal of Nursing Practice 2003; 9(3):202-209.



Det å være bevisst andres personers verdier og holdninger gir ikke holdepunkter til hva pleieren skal gjøre, men det gir holdepunkter til hvordan pleieren skal være.

McCormack B. A conceptual framework for person-centred practice with older people.
International Journal of Nursing Practice 2003; 9(3):202-209.

Bjørn Henning Østenstad
Caroline Adolphsen
Eva Naur
Henriette Sinding Aasen (red.)

Selvbestemmelse og tvang i helse- og omsorgstjenesten

 FAGBOKFORLAGET

Noen utfordringer knyttet til kapittel 12 i CRPD

Kan alt løses med beslutningsstøtte?

«At ei hjelpetrengende ofte kan treffe gode val gjennom rådgjeving og støtte, er ikkje nytt eller kontroversielt. Problemet er likevel dei vanskelige sakene der ein ikkje «når fram»

Problemet der personen ikke makter – eller ønsker – å ta standpunkt til spørsmål om helsehjelp.

- personen ikke kan uttrykke et standpunkt
- usikker hva personene mener
- langtkommen demens
- ambivalens, makter ikke å holde fast ved et standpunkt, skifter stadig mening

Problemet der det ikke lykkes å få personen til å forstå hva saken gjelder

Basert på Bjørn Henning Østenstad: Det menneskets rett til å velge: Utviklingsforskning.

Slike beskyttelsesmekanismer skal **sikre at tiltak som gjelder utøvelsen av rettslig handleevne, respekterer vedkommende persons rettigheter, vilje og preferanser, at det ikke foreligger noen interessekonflikt og utilbørlig påvirkning**, at de er forholdsmessige og tilpasset vedkommendes omstendigheter, og at de gjelder for kortest mulig tid og gjennomgås jevnlig av en kompetent, uavhengig og upartisk myndighet eller rettsinstans

Pasientens beste

i pasientens ønsker og preferanser

Where, after significant efforts have been made, it is not practicable to determine the will and preferences of an individual, the «best interpretation of will and preferences» must replace the «best interest» determination.

CRPD kommisjonen

The voice of the relatives is, in general, much more powerful than the voice of the persons with dementia"

Janet Cox
Why do we ignore these ethical issues?
Journal of Dementia Care Nov/Dec 2003

Gjennomføring av tiltak mot en persons vilje

EMK ARTIKKEL 3

Forbud mot tortur. Ingen må bli utsatt for tortur eller for umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.

CRPD Artikkel 15

Frihet fra tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff

CRPD Artikkel 16

Frihet fra utnyttning, vold og misbruk

CRPD Artikkel 17

Vern om personlig integritet Ethvert menneske med nedsatt funksjonsevne har rett til respekt for sin fysiske og psykiske integritet, på lik linje med andre.

Konsekvens

Dette stiller krav til gjennomføring av eventuelle tvangstiltak. Tiltakene skal gjennomføres på en slik måte at det ikke medfører «umenneskelig eller nedverdiggende behandling».

Personalet som skal gjennomføre tiltakene, må få opplæring og trening i gjennomføring.

Tidspunktet for gjennomføringen må være best mulig tilpasset personenes funksjon og evne til å delta.

«... kan helsehjelp bare gis der dette etter en helhetsvurdering framtrer som den **klart beste løsningen for pasienten**. I vurderingen av om slik helsehjelp skal gis, skal det blant annet legges vekt på graden av motstand samt om det i nær fremtid kan forventes at pasienten vil kunne gjenvinne sin samtykkekompetanse.»

PBRL § 4A-3 siste ledd

Dramatisk og rystende. Slik beskriver sykepleiere og pårørende avsløringen om sykehjemsvold.

Både Norsk Sykepleierforbund og Pårørendealliansen forventer at Aftenpostens avsløring om vold på sykehjem får konsekvenser.



Frihetsberøvelse - tvangsinnleggelse

CRPD Artikkel 14 - Frihet og personlig sikkerhet

Partene skal sikre at ethvert menneske med nedsatt funksjonsevne på lik linje med andre:

- a) har rett til frihet og personlig sikkerhet,
- b) ikke berøves friheten på ulovlig eller vilkårlig måte, at **enhver frihetsberøvelse skjer på lovlig måte**, og at **nedsatt funksjonsevne ikke i noe tilfelle skal rettferdiggjøre frihetsberøvelse.**

Frihetsberøvelse - tvangsinnleggelse

EMK ARTIKKEL 5 - Retten til frihet og trygghet

...lovlig frihetsberøvelse av personer for å hindre spredning av smittsomme sykdommer, av sinnslidende, alkoholister, narkomane eller løsgjengere

4. Enhver som er pågrepet eller berøvet sin frihet, **skal ha rett til å anlegge sak slik at lovligheten av frihetsberøvelsen raskt skal bli avgjort av en domstol**, og at hans løslatelse blir beordret dersom frihetsberøvelsen er ulovlig.

Frihetsberøvelse - tvangsinnleggelse

Pasient- og brukerrettighetsloven

§ 4A-4.Gjennomføring av helsehjelpen

[...]

Pasienten kan blant annet legges inn ved helseinstitusjon og holdes tilbake der dersom det er nødvendig for å få gjennomført helsehjelpen.

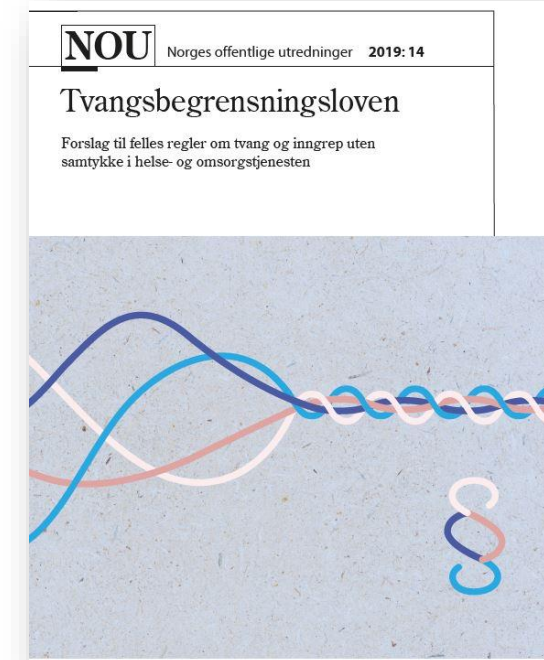
§ 4A-10 Domstolsprøving

Vedtak i klagesak etter § 4A-7 som innebærer **innleggelse og tilbakeholdelse i institusjon**, eller helsehjelp som strekker seg ut over tre måneder, **kan av pasienten eller pasientens nærmeste pårørende bringes inn for retten ...**

Tvangslovutvalget

Oppnevnt ved Kongelig resolusjon 17. juni 2016

Arbeidet startet 24. august 2016 og ble avsluttet med overlevering av innstillingen
18. juni 2019



CRPD et konkret og forpliktende innhold i en norsk kontekst. Sentrale elementer i utkastet er her

- avskaffing av diagnose- eller diagnosenære kriterier og overgangen til en beslutningskompetansemodell,
- krav om antatt samtykke som gjennomgående vilkår,
- overprøvingsinstanser som er særlig innrettet mot å begrense tvangsbruk,
- saksbehandlingsregler som er tilpasset enkeltindividets behov og
- en styrket representasjonsordning i påvente av utvikling av et bredere beslutningsstøttekonsept

Bakgrunn

- Norsk lovgiving trenger en oppgradering i lys av internasjonale menneskerettskrav
 - Gjelder også barn si rettsstilling
 - Europeiske instrument og FN-instrument, inkl. CRPD
 - Stortinget har uttrykt at særregler skal være «en siste utvei».

- Diskriminering
- Samtykkekompetanse



Utvalgets hovedforslag

- Ny reguleringsmodell for skjerming. Skiller ut fra formål, skjerpede vilkår for skjerming som behandling.
- Klarere og strengere regler om inngrep i nødssituasjoner. Hjemmel for mekaniske innretninger som hindrer bevegelsesfriheten, tidsavgrenses til tre år.
- Forbud mot bruk av mekaniske innretninger som hindrer bevegelsesfriheten, i behandling i psykisk helsevern (unntatt ved tvungen ernæring).
- Forbud mot tvang i trenings- og opplæringstiltak.
- Flertallet tilrår å opprettholde en snever adgang til tvangsmedisinering i behandling av psykiske lidelser.
- Flertallet foreslår en snever hjemmel for bruk av elektrokonvulsiv behandling (ECT) uten tvang (ikke motstand) som et livreddende tiltak.
- Reservasjonsordning for antipsykotika og ECT.
- Utprøving av nye modeller for veiledning, rådgivning og støtte til å ta beslutninger i saker etter tvangsbegrensingsloven.